

Anonymizované znenie

Preklad

C-247/23 – 1

Vec C-247/23 [Deldits]¹

Návrh na začatie prejudiciálneho konania

Dátum podania:

18. apríl 2023

Vnútroštátny súd:

Fővárosi Törvényszék

Dátum rozhodnutia vnútroštátneho súdu:

29. marec 2023

Žalobca:

VP

Žalovaný:

Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság

¹ Názov prejednávanej veci je fiktívny. Nezodpovedá menu žiadneho účastníka konania.

Fővárosi Törvényszék (Súd hlavného mesta Budapešť, Maďarsko)

[*omissis*]

Žalobca: VP [[*omissis*] Budapešť (Maďarsko) [*omissis*]]

[*omissis*]

Žalovaný: Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság (Národné riaditeľstvo cudzineckej polície) [[*omissis*] Budapešť (Maďarsko) [*omissis*]]

[*omissis*]

Predmet sporu: žaloba v správnom konaní týkajúca sa vedenia registra v azylových veciach

ROZHODNUTIE

Vnútroštátny súd podáva na Súdny dvor Európskej únie návrh na začatie prejudiciálneho konania týkajúci sa výkladu článku 16 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje smernica 95/46/ES (ďalej len „GDPR“).

Vnútroštátny súd predkladá Súdnemu dvoru Európskej únie tieto prejudiciálne otázky:

1. Má sa článok 16 GDPR vykladať v tom zmysle, že orgán zodpovedný za registre podľa vnútroštátneho práva je povinný v súvislosti s výkonom práv dotknutej osoby opraviť osobný údaj týkajúci sa pohlavia tejto osoby, ktorý tento orgán zaznamenal v prípade, že sa tento údaj zmenil po jeho zápise do registra, a z tohto dôvodu nie je v súlade so zásadou správnosti stanovenou v článku 5 ods. 1 písm. d) GDPR?
2. V prípade kladnej odpovede na prvú prejudiciálnu otázku, má sa článok 16 GDPR vykladať v tom zmysle, že vyžaduje, aby osoba, ktorá žiada o opravu údajov týkajúceho sa jej pohlavia, predložila dôkazy, ktoré odôvodňujú jej žiadosť o opravu?
3. V prípade kladnej odpovede na druhú prejudiciálnu otázku, má sa článok 16 GDPR vykladať v tom zmysle, že žiadateľ je povinný preukázať, že podstúpil operáciu na zmenu pohlavia?

[*omissis*] [úvahy týkajúce sa vnútroštátneho procesného práva]

Odôvodnenie

- 1 Tento správny súd, ktorý rozhoduje vo veci týkajúcej sa vedenia registra v azylových veciach, žiada Súdny dvor Európskej únie (ďalej len „Súdny dvor“) na základe článku 267 ZFEÚ o výklad pravidiel práva Únie, ktoré sú potrebné na vyriešenie sporu vo veci samej.

Predmet sporu a relevantné skutočnosti

- 2 Žalobca je iránsky štátny príslušník, ktorému bolo v roku 2014 priznané postavenie utečenca v Maďarsku. V tomto konaní uviedol ako dôvod svojho úteku svoju transsexualitu a potvrdenia od psychiatrických a gynekologických špecialistov, ktoré predložil, potvrdzovali transsexuálnu identitu žalobcu, ktorý sa narodil ako žena. Po priznaní postavenia utečenca bol žalobca zaradený do registra v azylových veciach ako osoba ženského pohlavia.
- 3 Vnútroštátny súd uvádza, že register v azylových veciach slúži na evidenciu identifikačných údajov fyzických osôb (vrátane ich pohlavia), ktorým bolo priznané postavenie utečenca, a že príslušný azylový orgán spracúva tieto údaje až 25 rokov po prípadnom ukončení tohto priznania postavenia.
- 4 V roku 2022 žalobca podal žalovanému na základe článku 16 GDPR žiadosť o opravu pohlavia uvedeného v registri v azylových veciach na mužské, a o zmenu jeho mena. V rámci konania poskytol potvrdenia od lekárov špecialistov, ktoré už predtým predložil. Žalovaný žiadosť zamietol rozhodnutím z 11. októbra 2022 [omissis]. Podľa odôvodnenia tohto rozhodnutia žalobca nepreukázal, že podstúpil operáciu na zmenu pohlavia a predložené dokumenty potvrdzovali len transsexuálnu orientáciu, ale nie skutočnosť, že došlo k zmene pohlavia.
- 5 Žalobca sa v správnej žalobe domáha zrušenia tohto rozhodnutia vnútroštátnym súdom. Tvrdí, že z koncepčného hľadiska transsexualita znamená zmenu pohlavia a predložená zdravotná dokumentácia potvrdzuje, že došlo k zmene pohlavia. Žalobca sa odvoláva na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ESLP), najmä na rozsudky vo veciach A. P., Garçon a Nicot v. Francúzsko (sťažnosti č. 79885/12, 52471/13 a 52596/13) a S. V. v. Taliansko (sťažnosť č. 55216/08), a tvrdí, že operácia na zmenu pohlavia nie je nevyhnutná. Zdôrazňuje, že sa identifikuje ako muž; že podľa lekárskeho správ je jeho vzhľad mužský a že v týchto správach mu bol pre jeho diagnózu pridelený kód F64.0 Medzinárodnej klasifikácie chorôb, ktorý zodpovedá transsexualizmu.
- 6 Žalovaný navrhuje žalobu zamietnuť, keďže podľa jeho názoru žalobca nepredložil žiadnu verejnú listinu alebo lekárskeho dokument potvrdzujúci zmenu pohlavia.

Odôvodnenie návrhu na začatie prejudiciálneho konania a tvrdenia účastníkov konania

- 7 Vnútroštátny súd sa domnieva, že na vydanie rozsudku je potrebný výklad článku 16 GDPR.
- 8 Podľa žalobcu by mu mala byť poskytnutá možnosť „opravy“. V rámci konania nemožno od osôb, ktoré podajú žiadosť na základe článku 16 GDPR, požadovať nadmerné dokazovanie, a najmä potvrdenie o vykonaní lekárskeho zákroku na zmenu pohlavia. Takáto požiadavka by bola v rozpore s judikatúrou ESĽP a porušovala by článok 1 (právo na ľudskú dôstojnosť), článok 3 (právo na telesnú a duševnú nedotknuteľnosť) a článok 7 (právo na rešpektovanie súkromného a rodinného života) Charty základných práv Európskej únie a nerešpektovala by ani zásadu ekvivalencie v oblasti ochrany základných práv zakotvenú v článku 52 ods. 3 Charty. Žalobca zdôrazňuje, že rôzne členské štáty (Švédsko, Dánsko, Malta, Írsko, Belgicko, Grécko a Portugalsko) zakladajú právne uznanie pohlavia na vyhlásení transsexuálnej osoby.
- 9 Podľa žalovaného žalobca nevyhovel v plnom rozsahu výzve na odstránenie nedostatku, keďže nepredložil žiadnu verejnú listinu ani lekársky dokument potvrdzujúci zmenu pohlavia.

Príslušné právne ustanovenia

- 10 Článok 16 GDPR:

„Dotknutá osoba má právo na to, aby prevádzkovateľ bez zbytočného odkladu opravil nesprávne osobné údaje, ktoré sa jej týkajú. So zreteľom na účely spracúvania má dotknutá osoba právo na doplnenie neúplných osobných údajov, a to aj prostredníctvom poskytnutia doplnkového vyhlásenia.“
- 11 § 81 a menedékjogról szóló 2007. évi LXXX. törvény (zákon č. LXXX z roku 2007 o práve na azyl) (ďalej len „zákon o práve na azyl“)

„Orgán príslušný v azylových veciach spracúva v registri týkajúcom sa tejto oblasti osobné údaje utečencov, osôb požívajúcich doplnkovú ochranu, osôb, ktoré získali postavenie prijatej osoby („befogadott“), osôb požívajúcich dočasnú ochranu („menedékes“), ako aj osôb, ktoré žiadajú o medzinárodnú ochranu a osôb, na ktoré sa vzťahuje dublinský postup (ďalej spoločne len „osoby, na ktoré sa vzťahuje tento zákon“), údaje týkajúce sa ich pobytu a pomoci a podpory, na ktorú majú nárok, ako aj ich následných zmien s cieľom:

 - a) overiť, či majú postavenie utečenca, osôb požívajúcich doplnkovú ochranu, osôb požívajúcich dočasnú ochranu alebo osôb, ktoré získali postavenie prijatej osoby a zabezpečiť, aby mohli využívať práva vyplývajúce z tohto postavenia;

- b) overiť, či majú nárok na pomoc a podporu v zmysle tohto zákona a iných právnych predpisov;
- c) ich osobnej identifikácie;
- d) zabrániť duplicitu postupov a
- e) zistiť, či bola žiadosť podaná viackrát.“

12 § 82 písm. f) zákona o práve na azyl

„Na účely tejto kapitoly sa za identifikačné údaje fyzických osôb považujú tieto údaje osôb, na ktoré sa vzťahuje tento zákon:

...

- f) pohlavie;“

13 § 83 ods. 1 písm. a) zákona o práve na azyl

„Register v azylových veciach obsahuje tieto údaje o osobách, na ktoré sa vzťahuje tento zákon:

- a) identifikačné údaje fyzických osôb;“

14 § 83/A ods. 5 zákona o práve na azyl

„Orgán príslušný v azylových veciach je povinný *ex offio* vymazať zápisy, ktoré sú v rozpore s právnou úpravou, opraviť nesprávne zápisy a doplniť vynechané zápisy v úradnom registri, ktorý vedie.“

Odôvodnenie prejudiciálnych otázok

- 15 Vzhľadom na vyššie uvedené je potrebné podať návrh na začatie prejudiciálneho konania s cieľom objasniť presné podmienky, za ktorých sa dotknutej osobe priznáva právo na opravu podľa článku 16 GDPR v súvislosti so zaznamenaným údajom týkajúcim sa jej pohlavia.
- 16 Prejudiciálne otázky položené Súdnemu dvoru sú relevantné, pretože hoci uplatniteľný maďarský zákon, a to zákon o práve na azyl, vo všeobecnosti obsahuje ustanovenia o spracúvaní zmien zaznamenaných údajov a o oprave chybných zápisov, tento zákon neupravuje ani postup, ani požiadavky týkajúce sa zmeny pohlavia a následnej zmeny mena, ktoré sa v prejednávanej veci posudzujú. Alkotmánybíróság (Ústavný súd, Maďarsko) v rozsudku č. 6/2018 z 27. júna 2018 konštatoval existenciu protiústavnej situácie v dôsledku opomenutia, ktorá je v rozpore s článkom II (nedotknuteľnosť ľudskej dôstojnosti) a článkom XV ods. 2 (zákaz diskriminácie) Magyarország Alaptörvénye (základný zákon Maďarska), a to z dôvodu, že zákonodarca neupravil postup pri zmene

pohlavia a mena osôb, ktoré nemajú maďarskú štátnu príslušnosť a sú legálne usadené [v Maďarsku], pričom táto možnosť je priznaná maďarským štátnym príslušníkom. Alkotmánybíróság (Ústavný súd) vyzval maďarský parlament, aby si splnil svoju legislatívnu funkciu najneskôr do 31. decembra 2018. Rovnako aj ESĽP vo svojom rozsudku zo 16. júla 2020 vo veci Rana v. Maďarsko (sťažnosť č. 40888/17) konštatoval, že bol porušený článok 8 Európskeho dohovoru o ľudských právach v dôsledku toho, že Maďarsko neposkytlo osobe, ktorej bolo priznané postavenie utečenca, možnosť prístupu ku konaniu o zákonnom uznaní príslušnosti k pohlaviu. Napriek uvedeným súdnym rozhodnutiam maďarská právna úprava stále neobsahuje ustanovenia potrebné na vedenie konania.

- 17 Vnútroštátny súd tiež uvádza, že po vydaní už citovaného rozsudku Alkotmánybíróság (Ústavný súd) sa už ani maďarským štátnym príslušníkom nepriznáva možnosť zákonného uznania zmeny pohlavia, a preto vnútroštátny súd nemá možnosť vyplniť právnu medzeru analogickým uplatnením ustanovení týkajúcich sa maďarských štátnych príslušníkov. Samotný žalobca tiež upozornil na neexistenciu maďarskej právnej úpravy a z tohto dôvodu založil svoju správnu žalobu priamo na článku 16 GDPR.
- 18 S ohľadom na predchádzajúce úvahy je na účely rozhodnutia sporu vo veci samej potrebné objasniť, či možno žalovanému na základe článku 16 GDPR ako priamo uplatniteľnej normy práva Únie uložiť povinnosť opraviť údaj týkajúci sa pohlavia, ktorý je uvedený v jeho registri, a ak áno, aké dôkazy možno požadovať, aby na tento účel predložila osoba, ktorá žiada o opravu.

[omissis] [úvahy týkajúce sa vnútroštátneho procesného práva]

Budapešť, 29. marca 2023.

[omissis] [Podpisy]